

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่ม
เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี

The Development of Academic Administration According to the Trisikkha
Principles in the New Normal Aar of the Network Group schools to Promote
the Efficiency of Education Management Pathum Thani Province

ประภัสสร ทวีการ*

พระครูสาทรปริยัติคุณ, ดร.**

ดร.ทองดี ศรีตระการ***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ 3) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 229 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้

* นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.

E-mail : Prapatsorn168@gmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. วิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจนโดยใช้ไตรสิกขาสอดแทรกในหลักสูตร สร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน พัฒนาคำถามใหม่สู่ปัญญาวิวัฒน์ จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่ ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่หาายเป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี 4 ด้าน 1) ด้านหลักสูตร นิเทศติดตามการเรียนการสอนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม จัดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนในนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน จัดอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลักไตรสิกขา 4) ด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ นำผลการวัดประเมินผลแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอน เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญา

คำสำคัญ : การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ,หลักไตรสิกขา, ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่.

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the condition of academic administration in the new life-based era, 2) to study the method of development of academic administration according to the trisikkha principles in the new life-based era, 3) to propose guidelines for the development of academic administration in accordance with the principles of Trisikkha in the era of the new way of life of the school, the network group promotes the efficiency of education management. Pathum Thani Province It is a combined research method. Between quantitative and qualitative research consists of quantitative research. The questionnaire was used for the sample group of school teachers and the network group promoting the effectiveness of education management. 229 people in Pathum Thani Province. Data were analyzed using basic statistics, i.e.

frequency, percentage, mean and standard deviation. 2) Qualitative research. Interviews with administrators and teachers consisted of 6 people. Data were analyzed by content analysis.

The results showed that;

1. The condition of academic administration in the era of the new way of life of the network group schools to promote the efficiency of education management Pathum Thani Province Overall, it's at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all 4 aspects, namely, teaching media. Measuring and evaluating educational results, curriculum, and learning management

2. Methods for developing academic administration according to the trisikkha principles in the new life-based era of the network group schools to promote the efficiency of education management Pathum Thani Province Executives have visions, strategies and clear goals by using the tri-sikkha inserted in the curriculum. Create a friendly atmosphere and interactions. There are student development activities. Encourage the organization of content and learning activities in accordance with the interests and aptitudes of the learners to develop a new body of knowledge towards Panyapiwat. Teaching and learning modern media Use media that instill morals and ethics to students that are easy to find as something close to students to encourage students to do activities with the community.

3. Guidelines for developing academic administration according to the trisikkha principles in the new life-based era of the network group schools to promote the efficiency of education management Pathum Thani Province 4 aspects 1) Curriculum, supervision, teaching and learning and improvement to suit the situation. Streamline courses while prioritizing them. Increase flexibility of the structure of the study time. 2) The aspect of learning management. Provide opportunities for teachers to participate to teach additional learning subjects according to their aptitude, interest, needs, and individual differences of learners using innovation and technology. Provide learning resources and apply local wisdom for teaching and learning. Organize training on the use of online teaching materials Use media that instill morals and ethics according to the Trisikkha 4) measurement and evaluation of educational results. Meeting to explain to teachers about the method of measurement and evaluation of online learning management. Use the results of each evaluation as a data for the development and improvement of teaching and

learning. Emphasis on students to develop themselves at the same time in 3 areas: morality, concentration, and wisdom.

Keywords: The Development of Academic Administration According, Trisikkha Principles, New Normal.

บทนำ

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา ดังนั้นการศึกษาจึงยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ดีตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จะพบได้ว่าผลการวิจัยได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารการศึกษา และนักบริหารการศึกษาได้เน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาสถานศึกษา โดยเน้นคุณภาพทางการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและยึดหลักพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2561 การบริหารงานวิชาการ นับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนเพราะวัตถุประสงค์ที่สำคัญของโรงเรียนคือการศึกษาและฝึกอบรมเยาวชน เพื่อให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต กล่าวได้ว่า งานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการถ้าโรงเรียนดำเนินงาน พลาดทางวิชาการก็จะพิจารณาได้ว่า โรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบ ผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนก็สมควรที่จะได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการกิจ ของโรงเรียนได้ผล (อุทัย บุญประเสริฐ, การวางแผนและจัดระบบแผนงานในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: โรง พิมพ์เอส ดีเพรส, 2538), หน้า 62.)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด- 19 การปิดสถาบันการศึกษาในเวลาต่อมา จนกลายเป็น สาเหตุให้นักเรียนจำนวนกว่า 1.5 พันล้านคน หรือมากกว่า 90% ของนักเรียนทั้งหมดในโลกได้รับผลกระทบใน กระบวนการเรียนรู้ สำหรับประเทศไทยศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) กำหนดให้เปิดภาคเรียนในวันที่ 1 ก.ค. 2563 ระยะแรกโดยให้ทยอยผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา เพื่อจัด การศึกษา รูปแบบการเรียนการสอน ให้มีการดำเนินการทั้งแบบออนแอร์ผ่าน DLTV ออนไลน์ และออฟไลน์ในชั้น เรียน ซึ่งจะใช้วิธีผสมผสาน หรืออาจจะเป็นการเรียนรู้ที่บ้านกับครอบครัว อย่าง Home School แล้วแต่ความ เหมาะสม และบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งสถานศึกษาบางแห่งยังประสบปัญหาเรื่องการเข้าถึงเทคโนโลยี ที่เข้ามามีบทบาทในโลกการศึกษา แล้วจะออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ทักษะและหลักสูตร ของโลกการศึกษารูปแบบใหม่หลังจากนี้ควรมีหน้าตาแบบไหน เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทด้านการเรียนรู้ อย่างไร ฯลฯ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ภายใต้ความปกติใหม่ (New Normal) ทั้งด้านการจัดรูปแบบการเรียนการ

สอน การพัฒนาครูให้พร้อมสู่โลกยุคใหม่ (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19, Journal of Arts Management Vol.4 No.3 September – December 202)

หลักธรรมในทางพุทธศาสนามีความเหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะหลักไตรสิกขานี้ ครอบคลุมการปฏิบัติทั้งหมดในพุทธศาสนา สิกขาเป็นหลักธรรมภาคปฏิบัติ เมื่อหลักปฏิบัติธรรมทั้งหมดอยู่ในหลัก สิกขา ก็กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนานี้เป็นหลักธรรมแห่งการศึกษา เรื่องของการศึกษาเป็นเรื่องของ พระพุทธศาสนาทั้งสิ้น การพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นเนื้อหรือเป็นตัวเป็นความหมายที่แท้ของการศึกษา การศึกษานั้นเป็นทั้งตัวการพัฒนาและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนา คือเป็นการพัฒนาคนขึ้นไป โดยพัฒนาตัวคนทั้ง คนหรือชีวิตทั้งชีวิต ตัวการพัฒนานั้นคือการศึกษา เมื่อผู้เรียนมีการศึกษาอย่างนี้แล้วก็จะเอาคุณสมบัติที่ตัวมีซึ่ง เกิดจากการศึกษานี้ไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต และสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การศึกษาก็เลยกลายเป็นเครื่องมือ การพัฒนา รูปแบบของไตรสิกขา ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้คือ 1) ปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิหรือบุพภาค ของการศึกษา 2) กระบวนการฝึกตามหลักของไตรสิกขา 3) วัดและประเมินผลการใช้ไตรสิกขาในการบริหารจัดการ การศึกษา (แนวคิดการบริหารการศึกษาตามหลักไตรสิกขากับแนวคิดตาม ทฤษฎีเชิงระบบ เป็นความสอดคล้อง กันที่ลงตัว, <http://oknation.nationtv.tv/blog/tongtip/2011/07/19/entry-1> [ออนไลน์วันที่ 31 กรกฎาคม 2564])

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่โดยนำหลักไตรสิกขามานำมาบูรณาการกับการ บริหารงานวิชาการได้อย่างเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี
- 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี
- 3) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ จากแหล่งข้อมูล : หนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย website เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis 2) แจกแบบสอบถามครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ จำนวน 229 คน จากแหล่งข้อมูล : บุคลากรครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี เครื่องมือ : แบบสอบถาม การวิเคราะห์ : ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี มี 1 ขั้นตอน ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ จำนวน 6 คน แหล่งข้อมูล : ผู้บริหาร ครู หรือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน เครื่องมือ : แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ที่ปรึกษา เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร ได้แก่ บุคลากรครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา (จำนวน 547 คน ข้อมูล ประจำปีการศึกษา 2563) กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากร ได้จำนวน 229 คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan (R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan, อ่างใน, ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วย SPSS, (กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี, 2541), หน้า 49.) เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องมากที่สุด จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ จำนวน 6 คน ด้วยการเลือกเจาะจงคุณสมบัติ (Purposive Selection) ได้แก่ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมาไม่น้อยกว่า 4 ปี / มีประสบการณ์การสอนมาไม่น้อยกว่า 4 ปี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

สภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี	n = กลุ่มตัวอย่าง 229			
	ระดับความคิดเห็นของครู			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1) ด้านหลักสูตร	4.16	0.645	มาก	3
2) ด้านการจัดการเรียนรู้	4.11	0.678	มาก	4
3) ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.23	0.475	มาก	1
4) ด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา	4.19	0.582	มาก	2
ภาพรวม	4.17	0.595	มาก	

จากตารางที่ 1 ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวม 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.595 รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.475 รองลงมา ได้แก่ ด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.582 ด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.645 และด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.678 ตามลำดับ

วิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนการเรียนการสอนโดยใช้ไตรสิกขาสอดแทรกในหลักสูตร สร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเนื้อหาให้ตรงตามนวัตกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำ หลักไตรสิกขาไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผูกทักษะ กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นความเจริญงอกงามการพัฒนาคำรู้ใหม่สู่ปัญญาวิวัฒน์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเป็นอย่างยิ่งและรวดเร็ว พัฒนาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสู่สังคม 4.00

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่หาได้ง่ายเป็นสิ่งแวดล้อมนักเรียน โดยอาศัยการจัดสื่อผ่านการเรียนรู้สถานที่จริง การปฏิบัติจริง ปลูกฝังจริงตามหลักไตรสิกขา ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง

4. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและผู้ปกครองโดยมีชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีโครงการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม และโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้การวัดประเมินผลจากการปฏิบัติจริง

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี

1. ด้านหลักสูตร ได้แก่ นิเทศติดตามการเรียนการสอนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโรคระบาด ปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนการเรียนการสอนโดยใช้ไตรสิกขาสอดแทรกในหลักสูตร สร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเนื้อหาให้ตรงตามนวัตกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำ หลักไตรสิกขาไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. **ด้านการจัดการเรียนรู้** ได้แก่ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนการสอนในสถานการณ์ของโรคระบาด มีการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อรายงานผู้บริหาร มีการจัดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผีกทักษะ กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นความเจริญงอกงามการพัฒนางานความรู้ใหม่สู่ปัญญาวิวัฒน์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเป็นอย่างยิ่งและรวดเร็ว พัฒนาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสู่สังคม 4.0

3. **ด้านสื่อการเรียนการสอน** ได้แก่ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในสถานการณ์ของโรคระบาด ส่งเสริมให้ครูรู้จักบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์ของโรคระบาด จัดอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ของโรคระบาด จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่หาง่ายเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียน โดยอาศัยการจัดสื่อผ่านการเรียนรู้สถานที่จริง การปฏิบัติจริง ปลูกฝังจริงตามหลักไตรสิกขา ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง

4. **วัดผลและประเมินผลการศึกษา** ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ของโรคระบาด จัดหาเอกสาร คู่มือ และระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลเพื่อให้ครูได้จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ สนับสนุนให้ครูนำผลการวัดประเมินผลแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและผู้ปกครองโดยมีชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีโครงการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม และโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้การวัดประเมินผลจากการปฏิบัติจริง

อภิปรายผล

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้

สรุปผลศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) **ด้านหลักสูตร** พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ เป็นนิเทศติดตามการเรียนการสอนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโรคระบาด ปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ และมีเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม

2) **ด้านการจัดการเรียนรู้** พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนการสอนในสถานการณ์ของโรคระบาด หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อรายงานผู้บริหาร และมีการจัดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทุกรายวิชา

3) **ด้านสื่อการเรียนการสอน** พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในสถานการณ์ของโรคระบาด ส่งเสริมให้ครูรู้จักบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์ของโรคระบาด และจัดอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ของโรคระบาด ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ สนับสนุนงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของครู

4) **ด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา** พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ของโรคระบาด จัดหาเอกสาร คู่มือ และระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลเพื่อให้ครูได้จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ และสนับสนุนให้ครูนำผลการวัดประเมินผลแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอน ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบในสถานการณ์ของโรคระบาด

จากผลการวิจัยเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีชีวิตใหม่ในระดับที่มากอาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโรคระบาดเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลาย การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ครูรู้จักบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์ของโรคระบาด ครูจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรเชษฐ์ จันทรภิรมย์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน” พบว่า ผู้บริหารในสถานศึกษาได้มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาทุกด้าน

โดยมีปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านหลักสูตร คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระต่าง ๆ ของหลักสูตรใหม่ ข้อเสนอแนะ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่คณะครู และผู้มีส่วนร่วม ด้านการเรียนการสอน คือ สถานศึกษาขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้นข้อเสนอแนะควรจัดรวมโรงเรียนของห้องเรียนที่อยู่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน ด้านการวัดผลประเมินผล คือ การวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริงข้อเสนอแนะควรมีการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ด้านการนิเทศภายใน คือ ขาดการวางแผนการนิเทศ ข้อเสนอแนะ ควรวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ คือ ขาดการส่งเสริมและการพัฒนาให้ครู ได้ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ด้านการวิจัยและการพัฒนา คือ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ไม่มีความรู้และความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการบริหารโครงการทางวิชาการ คือ ขาดการกำกับติดตามผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศ คือ ขาดการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ด้านการประเมินผลงานทางวิชาการ คือ ขาดการวางแผนในการประเมินผลงานทางวิชาการในสถานศึกษา (วรเชษฐ์ จันทกริณมย์, “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”, การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546). และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา มโนจิตร ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่” พบว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติมากใน ทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงานพบว่า หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนและงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน (วัฒนา มโนจิตร, “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540).)

การศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคนวัตกรรมวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี

1) **ด้านหลักสูตร** ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนการเรียนการสอนโดยใช้ไตรสิกขาสอดแทรกในหลักสูตร สร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเนื้อหาให้ตรงตามนวัตกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำ หลักไตรสิกขาไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2) **ด้านกระบวนการเรียนรู้** ได้แก่ ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์

จริง ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นความเจริญงอกงามการพัฒนาคำรู้ใหม่สู่ปัญญาวิวัฒน์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเป็นอย่างยิ่งและรวดเร็ว พัฒนาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสู่สังคม 4.00

3) **ด้านการจัดการเรียนรู้** ได้แก่ จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่ทาง่ายเป็นสิ่งแวดล้อมตัวนักเรียน โดยอาศัยการจัดสื่อผ่านการเรียนรู้สถานที่จริง การปฏิบัติจริง ปลูกฝังจริงตามหลักไตรสิกขา ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง

4) **ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา** ได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและผู้ปกครองโดยมีชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีโครงการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม และโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใช้การวัดประเมินผลจากการปฏิบัติจริง

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุครุณานวิถีชีวิตใหม่ต้องเริ่มจากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ในการจัดหลักสูตร จัดเนื้อหาให้ตรงตามนวัตกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการนำหลักไตรสิกขาไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนางานโดยการมีส่วนร่วมในการประเมินจาก ทุกฝ่าย แล้วนำข้อมูลที่สอดคล้องกันไปเป็นสารสนเทศหลักในการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) สำหรับให้ผู้เรียนใช้ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เป็นการจัดการกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดธาตุรู้ร่วมกับการฝึกหัดอบรมกาย วาจา ใจ การเผชิญสถานการณ์การแก้ปัญหาด้วยการรู้คิดอย่างนักศึกษาอย่างแท้จริง คือสร้างความรู้ ความคิด ความสามารถ และ ความดี ดังคำที่ว่า “วิถีการเรียนรู้มีรากฐานที่สำคัญที่สุดคือความรักและความเข้าใจ” (ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม, ผศ. ดร. และคณะ, “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา”, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์, 2546), บทคัดย่อ.) และสอดคล้องกับ บุญเลิศ จีระภัทร์ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา” สรุปผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ จำเป็นที่ผู้บริหารและผู้สอนจะต้องนำหลักโยนิโสมนสิการและไตรสิกขา มาใช้ในการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการดำเนินการในการเรียนรู้ เพื่อให้ปรโตโมสะ ปัจจัยภายนอกเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียนและบุคคลภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำระบบการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขามา

ใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และเกิดจากการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังคมไทย (บุญเลิศ จีรภัทร์ และคณะ, “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา”, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์, 2546), บทคัดย่อ.)

3. เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุควิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี

1) **ด้านหลักสูตร** ได้แก่ นิเทศติดตามการเรียนการสอนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโรคระบาด ปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียน และความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนการเรียนการสอนโดยใช้ไตรสิกขาสอดแทรกในหลักสูตร สร้างบรรยากาศ และปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเนื้อหาให้ตรงตามวัตรกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำ หลักไตรสิกขาไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2) **ด้านการจัดการเรียนรู้** ได้แก่ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนการสอนในสถานการณ์ของโรคระบาด มีการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อรายงานผู้บริหาร มีการจัดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผูกทักษะ กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นความเจริญงอกงามการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่สู่ปัญญาวิวัฒน์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเป็นอย่างยิ่งและรวดเร็ว พัฒนาการใช้วัตรกรรมและเทคโนโลยีสู่สังคม 4.0

3) **ด้านสื่อการเรียนการสอน** ได้แก่ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในสถานการณ์ของโรคระบาด ส่งเสริมให้ครูรู้จักบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์ของโรคระบาด จัดอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ของโรคระบาด จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่หาง่ายเป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียน โดยอาศัยการจัดสื่อผ่านการเรียนรู้สถานที่จริง การปฏิบัติจริง ปลูกฝังจริงตามหลักไตรสิกขา ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง

4) **วัดผลและประเมินผลการศึกษา** ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ของโรคระบาด จัดหาเอกสาร คู่มือ และระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลเพื่อให้ครูได้จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ สนับสนุนให้ครูนำผลการวัดประเมินผลแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและผู้ปกครองโดยมีชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมสำคัญใน

การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีโครงการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม และโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้การวัดประเมินผลจากการปฏิบัติจริง จากผลการวิจัยในเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคนวัตกรรมวิถีชีวิตใหม่ การเรียนการสอนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโรคระบาด จัดเนื้อหาให้ตรงตามนวัตกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำ หลักไตรสิกขาไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีการจัดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน สนับสนุนให้ครูนำผลการวัดประเมินผลแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอน โดยผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ McMullen ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยและระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเมืองเพื่อเน้นพัฒนาวัยรุ่น พบว่า ปัญหาทางวินัยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของโรงเรียน เพราะนักเรียนต้องการสิ่งแวดล้อมที่ดี ยึดหยุ่นได้ โรงเรียนให้ความสนใจเอาใจใส่และมีระเบียบวินัย การวิจัยโดยสนับสนุนให้โรงเรียนจัดระบบอย่างมีประสิทธิภาพได้ดังนี้ 1) ฝึกครูให้มีการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน 2) สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน 3) กำหนดความรับผิดชอบต่อปัญหาโดยการให้คำปรึกษา กำหนดแนวทางของพฤติกรรม 4) กำหนดโครงการให้นักเรียนหยุดพักการเรียนชั่วคราว 5) วางแผนพัฒนาผู้ทำผิดบ่อย ๆ แต่ละคนเป็นอย่างดี และ 6) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และเกี่ยวข้องในการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน (McMullen, “Effective Discipline and Contingency Management System in an Urban Junior High/Middle School with and Emphasis on Development Needs to Young Adolescent”, Dissertation Abstracts International, 46 (7) : 1985, 616-A.) และผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้อง บุญเลิศ จีรภัทร์ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา” สรุปผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ จำเป็นที่ผู้บริหารและผู้สอนจะต้องนำหลักโยนิโสมนสิการและไตรสิกขามาใช้ในการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการดำเนินการในการเรียนรู้ เพื่อให้โปร่งใส ปักจายภายนอกเป็นกลยาณมิตรต่อผู้เรียนและบุคคลภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำระบบการเรียนตามหลักไตรสิกขามาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และเกิดจากการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังคมไทย (บุญเลิศ จีรภัทร์ และคณะ, “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา”, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์, 2546), บทคัดย่อ.)

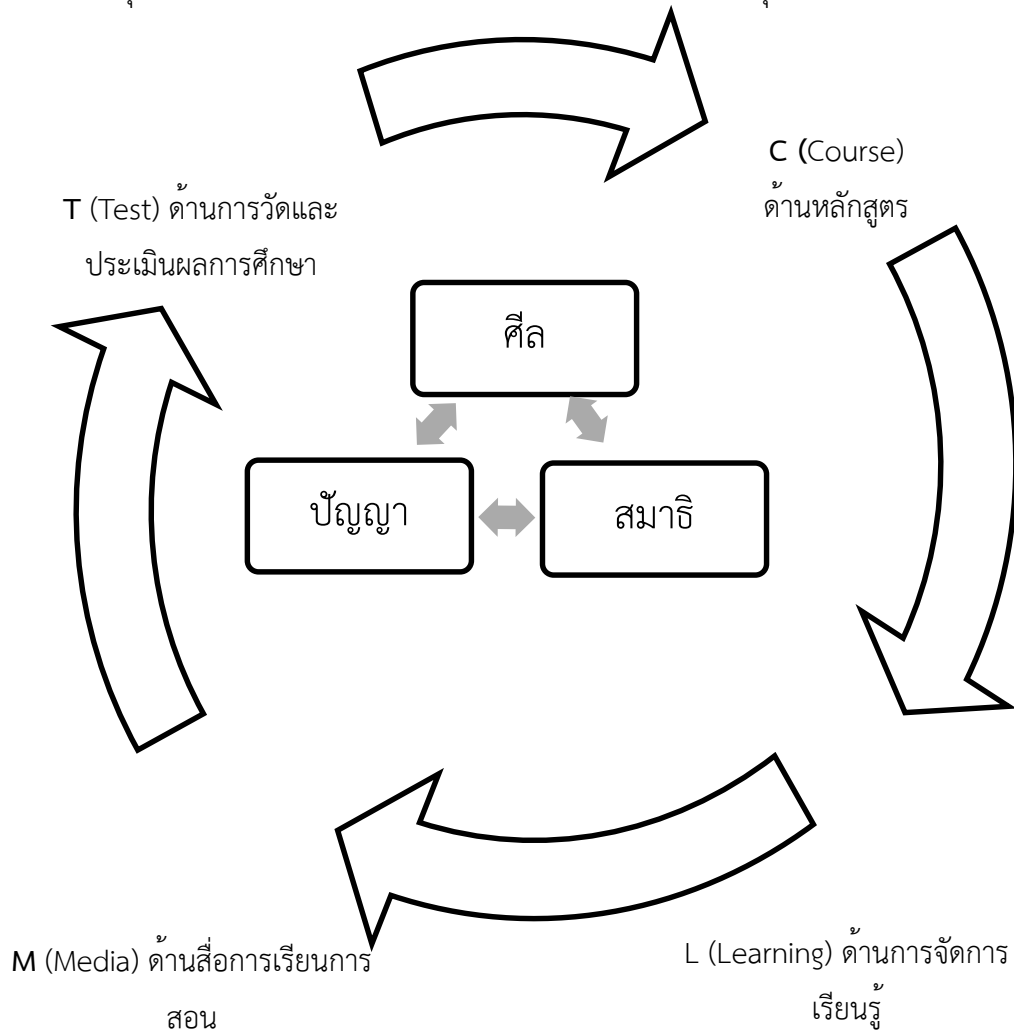

สรุป

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานีโดยผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจนโดยใช้ไตรสิกขาสอดแทรกในหลักสูตร สร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน พัฒนาองค์ความรู้ใหม่สู่ปัญญาวิวัฒน์ จัดการเรียนการสอนสื่อสมัยใหม่ ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่หาง่ายเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนบูรณาการกับศิลป สมาธิ ปัญญาให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุครุณานวิถิชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

“CLM 2T Model”

ที่มา : นายประภัสสร ทวีการ, 2565.

คำอธิบายสัญลักษณ์

แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานี” โดยผู้วิจัยสรุปได้เป็น “CLM 2T Model” ดังนี้

“CLM 2T Model”

C หมายถึง Course ด้านหลักสูตร นิเทศติดตามการเรียนการสอนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ กระชับควบคุมไปกับการจัดลำดับความสำคัญ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ใช้ไตรสิกขาสอดแทรกในหลักสูตร สร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

L หมายถึง Learning ด้านการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม จัดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความถนัดความสนใจความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน พัฒนาองค์ความรู้ใหม่สู่ปัญญาวิวัฒน์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเป็นอย่างยิ่งและรวดเร็ว พัฒนาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสู่สังคม 4.0

M หมายถึง Media ด้านสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในสถานการณ์ของโรคระบาด บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน จัดอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ ใช้สื่อที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่หาได้ง่ายเป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียน โดยอาศัยการจัดสื่อผ่านการเรียนรู้สถานที่จริง การปฏิบัติจริง ปลูกฝังจริงตามหลักไตรสิกขา ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง

T หมายถึง Test ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ นำผลการวัดประเมินผลแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุง การเรียนการสอน มีชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีโครงการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม และโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญา

T หมายถึง Threefold Training นำหลักไตรสิกขาพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียนในด้านพฤติกรรมด้วยศีล พัฒนาทางด้านจิตใจด้วยสมาธิ และพัฒนาด้านปัญญาส่งเสริมการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานีอย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทุกรายวิชา
- 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของครู
- 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบในสถานการณ์ของโรคระบาด

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการ

- 1) ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม
- 2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทุกรายวิชา
- 3) ครูสนับสนุนงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์
- 4) ส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบในสถานการณ์ของโรคระบาด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา
- 2) ควรศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่
- 3) ควรศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่

บรรณานุกรม

- ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม, ผศ.ดร. และคณะ, “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา”, รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์, 2546.
- แนวคิดการบริหารการศึกษาตามหลักไตรสิกขากับแนวคิดตาม ทฤษฎีเชิงระบบ เป็นความสอดคล้องกันที่ลงตัว , <http://oknation.nationtv.tv/blog/tongtip/2011/07/19/entry-1> [ออนไลน์ วันที่ 31 กรกฎาคม 2564]
- บุญเลิศ จีรภัทร์ และคณะ, “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา”, รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์, 2546.
- บุญเลิศ จีรภัทร์ และคณะ, “แนวทางการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา”, รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์, 2546.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น, การบริหารจัดการศึกษารับมือความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19, Journal of Arts Management Vol.4 No.3 September – December 202
- วรเชษฐ์ จันทกริรมย์, “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”, การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.
- วัฒนา มโนจิตร, “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- อุทัย บุญประเสริฐ, การวางแผนและจัดระบบแผนงานในโรงเรียน, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอส ดีเพรส, 2538.
- McMullen, “Effective Discipline and Contingency Management System in an Urban Junior High/Middle School with and Emphasis on Development Needs to Young Adolescent”, Dissertation Abstracts International, 46 (7) : 1985.
- R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan, อ่างใน, ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, กรุงเทพมหานคร: ปิสิกเนสอาร์แอนด์ดี, 2541.